

Anti-pest protocol

Inleiding:

School is wettelijk verplicht om pesten te voorkomen en aan te pakken (wet Sociale Veiligheid op school).

Een vereiste om pesten op school serieus aan te pakken is dat alle betrokkenen pesten zien als een bedreiging voor het veiligheidsgevoel en bereid zijn het te voorkomen en te bestrijden.

Visie:

Wij willen een veilige omgeving bieden waarin elke leerling mag zijn wie hij/zij is. Er heerst een pedagogisch klimaat waarin iedere leerling wordt gekend en waarin fouten gemaakt mogen worden. Er is structureel aandacht voor het welzijn van alle leerlingen. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen met plezier naar school gaan, respectvol omgaan met anderen en voor zichzelf durven opkomen.

Wat is pesten:

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Onder **plagen** verstaan we gedrag tussen leerlingen die aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de één iets "onaardigs", een volgende keer is het de ander. Plagen is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Plagen kan overgaan in pesten.

Van **pesten** is sprake als iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen. De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid. Pesten is bedreigend. De pester misbruikt zijn macht en het slachtoffer wordt uitgelachten, uitgescholden, vernederd, gekleineerd, geslagen, gechanteerd of er worden dingen van hem/haar afgepakt. Naast openlijke vormen van pesten kunnen ook onzichtbare vormen van pesten voor komen, zoals het buitensluiten van iemand.

Cyberpesten wordt gebruikt als verzamelnaam voor pesten en lastigvallen via social media. Het kan plaats vinden onder schooltijd, maar ook buiten schooltijd van privé naar privé. Het kan grote impact hebben op het schoolgebeuren, dus ligt er dan ook een rol voor school om hierop te reageren.

Rollen bij pesten:

Bij pesten zijn diverse rollen te onderscheiden. De pester(s) en het slachtoffer. Vaak speelt het pesten zich af binnen een groepsproces en zijn er soms helpers en/of meelopers. Daarnaast kunnen leerlingen die niet direct betrokken zijn een rol spelen als omstander. Doordat deze zwijgende middengroep de gepeste leerling niet steunt en de pester niet probeert te stoppen, kan een pester vrijelijk zijn gang gaan. Vaak versterkt de zwijgende middengroep het succes van de pester door op een afstandje toe te kijken en te lachen om wat er gebeurt.

Preventieve maatregelen:

- **Voorbeeldgedrag van leraren**

Elke medewerker van De Zonnehoek is zich bewust van zijn voorbeeldfunctie. In woord, gebaar en gedrag laten we dagelijks zien hoe wij zelf in de wereld staan en hoe wij ons verhouden tot de ander. Door voor te leven wat het gewenste gedrag is bereik je veel meer dan het opleggen van sancties en het hanteren van zwart-wit gestelde gedragsregels. Dit betekent o.a. dat ook teamleden zich houden aan afspraken rondom taalgebruik, gepaste kleding, roken, gebruiken van smartphones, etc.

- **Effectief toezicht**

Op De Zonnehoek is er altijd personeel binnen de groep. Personeel kan signalen van pesten (h)erkennen en meteen maatregelen nemen. Bij pauze en vrije momenten is er ook altijd voldoende personeel aanwezig. Leerlingen kunnen ook altijd direct bij iemand terecht wat het gevoel van veiligheid vergroot.

- **Schoolafspraken**

We werken met positief gestelde schoolafspraken (zie bijlage 1), die 1 x per jaar worden gepresenteerd aan de leerlingen. Deze worden door de directie gepresenteerd en besproken in september en januari. De afspraken geven de leerlingen houvast en bieden duidelijkheid over de wijze waarop we met elkaar omgaan

- **Laagdrempelige samenwerking met ouders**

Leraren zijn professional en hebben verstand van onderwijs. Ouders zijn deskundig wat hun kind betreft; zij kennen hun kind het beste. Samenwerking met ouders staat bij ons hoog in het vaandel. Samen bewaken we het welzijn en de ontwikkeling van het kind. Ouders worden regelmatig op school uitgenodigd om de vorderingen van hun kind te bespreken. Belangrijk onderdeel van die gesprekken is de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast nodigen we ouders voor gesprek uit indien er tussentijds zorgen of signalen zijn. Indien ouders signalen afgeven, b.v. omtrent pesten, maken we direct een afspraak om met elkaar in gesprek te gaan om vervolgens afspraken te maken over hoe wij als school passende hulp bieden.

- **Aanleren van gewenst gedrag**

Wij willen bereiken dat leerlingen “goed” gedrag laten zien, m.b.t. de werkhouding maar vooral in de omgang met zichzelf en anderen. Het begint met leraren die zich bewust zijn van hun voorbeeldfunctie en die aangeven wat het gewenste gedrag is. Vanuit gedeelde waarden aangeven wat de normen zijn. In de Schoolregels is verwoord en zichtbaar gemaakt wat dit in de praktijk betekent.

Voor sommige leerlingen is een individueel handelingsplan m.b.t. aanleren goed gedrag nodig, voor andere kinderen is deelname aan een weerbaarheidstraining gewenst. Ook is er de mogelijkheid om individueel in een therapeutische setting extra aandacht te krijgen; dit kan op school via creatieve therapie.

Op groepsniveau wordt ook planmatig gewerkt aan het aanleren van Goed gedrag m.b.v. de methode Leefstijl.

- **Gebruik maken van methode sociaal-emotionele ontwikkeling “Leefstijl”**

Van elk personeelslid wordt verwacht dat hij/zij bijdraagt aan een warm en veilig pedagogisch klimaat, waarbij aandacht is voor groepsvorming en ieder kind als uniek mens wordt gerespecteerd. Voor een planmatige aanpak en doorgaande lijn in school op sociaal-emotioneel gebied hanteren wij de methode “leefstijl”, waardoor de leerlingen o.a. assertiever en weerbaarder worden, en leren om ‘nee’ te zeggen.

Het programma voor het VSO bestaat uit 8 thema’s die elk jaar worden uitgediept. Er zijn extra lessen beschikbaar ter voorbereiding op stage en werk. De thema’s zijn:

1. Goed begonnen is half gewonnen
2. Heldere communicatie
3. Sterk door gevoelens
4. Goed voor mezelf
5. Sterk in samenwerk
6. Opgelost!
7. Maak jouw keuze
8. De maatschappij en jij

- **Aanbod van Weerbaarheidstraining**

In de onder- midden en bovenbouw van het VSO worden er lessen 'weerbaarheid' aangeboden. Binnen deze lessen leren leerlingen voor zichzelf op te komen bij grensoverschrijdend gedrag. (stop, hou op!) Ook leren de leerlingen welke stappen je moet nemen als je te maken krijgt met grensoverschrijdend gedrag. Een heel belangrijk onderdeel hierin is ook het omgaan met sociale media en het (weerbaar worden in) cyberpesten.

- **Zichtbaarheid van de anti-pest coördinator en contactpersoon.**

Twee keer per jaar (in februari en september) komen de anti-pest coördinator en contactpersoon op bezoek in de klassen. We leggen de leerlingen uit wie wij zijn en wanneer leerlingen bij ons terecht kunnen. Er wordt dan ook een presentatie gegeven met een grote rol voor de leerlingen zelf. Belangrijke onderdelen zijn het tegengaan van het (cyber)pesten, en bewustwording van hun eigen rol hierin. Ook wordt uitgelegd wat het doel is van de 'brievenbus'. Met de klassen wordt een 'anti-pestcontract' getekend. In dit contract staan belangrijke sociale afspraken die voorkomen dat er pest situaties ontstaan.

- **Brievenbus voor leerlingen**

Op beide locaties komt een brievenbus te staan waar leerlingen (anoniem) kunnen aangeven als er een pest situatie is binnen de school. De anti-pest coördinator kan bij signalen van pesten verdere stappen ondernemen.

- **Aanwezigheid van contactpersonen en anti-pest coördinator**

Leerlingen praten in het algemeen niet makkelijk over moeilijke en gevoelige onderwerpen zoals pesten. Belangrijk is dat leerlingen vertrouwen hebben in degene met wie ze kunnen praten. Dat kan een leerkracht zijn of een daartoe aangewezen contactpersoon. De anti-pest coördinator op het VSO is Jet van Hasselt. De contactpersonen zijn Marieke Boesveld, Joan Bastiaan en Everdien de Bruin.

- **Metten van sociale veiligheid**

De Zonnehoek doet jaarlijks mee aan het onderzoek sociale veiligheid. De opbrengsten geven inzicht in het gevoel van (sociale) veiligheid op onze school.

Curatieve maatregelen:

- **Pesten herkennen**

Iedereen loopt het risico gepest te worden op school. Sommige leerlingen hebben een grotere kans om slachtoffer te worden van pesten, bijvoorbeeld omdat ze “anders” zijn vanwege hun seksuele geaardheid of doordat ze qua uiterlijk afwijken van wat leerlingen “normaal” vinden. Toch is het signaleren van pesten voor een leerkracht nog niet zo eenvoudig; het kan zich in het groepsproces in het lokaal voor doen, maar veelal gebeurt het buiten het zicht van de leraar. Signalen van pesten of gepest worden, kunnen afwijkende gedragingen zijn of plotseling slechtere schoolprestaties, veel (ziekte) verzuim, neerslachtigheid, etc. de eigen leerkracht maakt deel uit van het groepsproces en dat maakt het soms lastig om signalen op hun juistheid te vertalen. Klankborden met collega’s die de betreffende leerlingen ook kennen, kan helpen om een scherper beeld te krijgen.

- **Opstarten van zorg**

De signalen en meldingen (door leerling, ouders of derden) van pesten worden met uiterste zorg behandeld. Hierin hebben verschillende disciplines binnen de school een rol.

De route die gevolgd wordt bij het signaleren van pesten staat beschreven in een stappenplan. Deze is ook onderdeel van het veiligheidsplan. Zie bijlage.

- **Hulp bieden aan slachtoffer en de pester(s)**

Nadat de situatie goed in kaart is gebracht, met aandacht voor feiten en beleving vanuit het slachtoffer en de pester(s) worden passende maatregelen genomen. Er vinden gesprekken plaats met pester(s) en slachtoffer. We vertrekken vanuit een herstelgerichte cultuur, dit houdt in dat een keuze wordt gemaakt tussen maatregelen die ertoe bijdragen dat de relaties en het vertrouwen tussen de betrokkenen hersteld en versterkt wordt.

Ouders (van zowel pester als slachtoffer) worden op de hoogte gebracht van de acties. Zij spelen een belangrijke rol in het proces bij complexe en ernstige incidenten.

Het ongewenste gedrag moet effectief stoppen, we blijven na de maatregelen alert op signalen die wijzen op nieuw ongewenst gedrag. De gepeste leerlingen en zijn omgeving moedigen we aan om meteen contact op te nemen met een vertrouwenspersoon als het ongewenste gedrag terugkeert. Hierbij kan de 'brievenbus' ook een grote rol spelen voor de leerling en zijn omgeving om laagdrempelig (en anoniem) pestgedrag te melden.

Passende hulp kan ook extern geboden worden, bijvoorbeeld via MEE Veluwe, CJG, 's Heerenloo, etc.

Maatregelen bij ernstige pest incidenten

Bij ernstige vormen van ongewenst gedrag, en als het pesten blijft doorgaan na alle interventies zal het soms nodig zijn andere maatregelen te nemen.

Dit kan een *herstelgericht groepsoverleg* zijn, een begeleid overleg waarin slachtoffer en pester enerzijds en anderzijds personen als ouders, vrienden, leerkrachten, directie, anti-pest coördinator die met het probleemgedrag te maken hebben worden betrokken.

Een andere maatregel is dat de leerling die ongewenst gedrag blijft vertonen in een andere groep binnen de school geplaatst wordt.

Als het gedrag van of de situatie rond een leerling echt onhoudbaar wordt en de school niet meteen zelf voor een oplossing kan zorgen, kan er besloten worden dat de leerling voor een bepaalde tijd geschorst wordt.

Taken anti pest coördinator

De pestsituatie in kaart brengen:

- Vragen wat de leerling/ouder/leerkracht al gedaan heeft.
- Duidelijk maken wat de rol van de anti-pest coördinator is.

Zoeken naar en begeleiden bij oplossingen:

- Vragen hoe de gewenste situatie eruitziet.
- Uitleg geven over hoe op school een pestprobleem wordt aangepakt.
- In kaart brengen hoe de gewenste situatie bereikt kan worden.
- Acties ondernemen om het pestprobleem op te lossen.
- Schriftelijk vastleggen van ondernomen acties en gemaakte afspraken met betrokkenen

Nazorg:

- Checken of de afspraken zijn nagekomen en het pesten is gestopt.

Schoolafspraken VSO De Zonnehoek

1) Omgang met elkaar

- Ik ga met respect met een ander om
- Ik praat Nederlands

2) Lestijd

- Ik ben op tijd op school en in de les
- Ik verlaat het leslokaal alleen met toestemming
- Ik loop rustig door de school (o.a. bij leswisselingen)

3) Multi media (MP3, telefoon, ipod, ipad, tablet, enz.)

- Ik lever bij aanvang van de les mijn apparatuur in bij de leerkracht
- Ik houd mij aan de gemaakte afspraken over het gebruik van internet

4) Rookbeleid

- Ik respecteer dat wij een rookvrije school zijn

5) Omgaan met materiaal en gereedschap

- Ik ben zuinig op mijn eigen spullen en op de spullen van anderen

6) Kledingvoorschriften

- Ik draag gepaste kleding
- Ik draag geen hoofddekseel (pet, capuchon, muts) binnen de school
- Ik hang mijn jas, tas en hoofddekseel aan de kapstok

7) Eten en drinken

- Ik eet en drink in de daarvoor bestemde pauzes
- Ik gebruik geen energiedrank of andere stimulerende middelen voor- en onder schooltijd

Anti-pest-contract

- 1. Ik respecteer iedereen**
- 2. Ik lach niemand uit om wie hij is**
- 3. Ik discrimineer een ander niet**
- 4. Ik scheld een ander niet uit**
- 5. Ik raak een ander niet vervelend aan**
- 6. Ik sluit niemand buiten**
- 7. Ik bedreig een ander niet**
- 8. Ik kom niet aan andermans spullen**
- 9. Ik roddel niet over een ander**

Ik spreek mensen er op aan als zij zich niet aan bovenstaande regels houden

- Zet je handtekening onder dit contract als je het eens bent met bovenstaande uitspraken.
- Door te ondertekenen beloof je dat jij je uiterste best zal doen om je aan die afspraken te houden.
- Ook ben je bereid anderen te helpen zich aan deze schoolafspraken te houden

Naam:

Groep:

Datum:

Handtekening: